

LA/Mari Rehn-Kiukkonen

16.10.2024

LA/Carita Wuorenjuuri

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi kansaneläkelain ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi (HE 125/2024 vp)

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansaneläkelakia, takuueläkkeestä annettua lakia, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annettua lakia, vammaisetuksista annettua lakia, sairausvakuutuslakia, työttömyysturvalakia sekä työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annettua lakia.

Esityksen mukaan kansaneläkkeen, takuueläkkeen, sairauspäivärahan sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusrahaetuuksien alaikäraja nostettaisiin 16 vuodesta 18 vuoteen. Vammaisetuksista annetun lain mukaisia etuuksia muutettaisiin siten, että vammaistukea maksettaisiin jatkossa alle 18-vuotiaalle lapsen vammaistukena sekä 18 vuotta täyttäneelle aikuisen vammaistukena. Eläkettä saavan hoitotuen alaikärajaa nostettaisiin vastaavasti 18 vuoteen. Lisäksi työttömyysturvalain 3 luvun 1 §:stä poistettaisiin mahdollisuus myöntää työttömyysetuus alle 18-vuotiaalle työnhakijalle, joka on keskeyttänyt oppivelvollisuutensa suorittamisen oppivelvollisuuslain 7 §:ssä säädetyllä tavalla.

Esityksen tarkoituksena on saattaa ikärajat vastaamaan ajankohtaa, jolloin nuoren oppivelvollisuuslain mukainen oppivelvollisuus viimeistään päättyy. Myös nuoren vanhempien elatusvelvollisuus jatkuu saman ajan. Työttömyysetuuksien osalta jäisi edelleen eräitä poikkeustilanteita, joissa työttömyysetuutta voitaisiin maksaa alle 18-vuotiaalle.

Esityksen mukaan työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain voimassaoloaikaa jatkettaisiin vuoden 2025 loppuun.

Sairauspäivärahaa, Kelan kuntoutusrahaa sekä työttömyysetuutta koskevien ikärajamuutosten vaikutukset työeläkkeisiin

Esityksessä ehdotettujen sairauspäivärahaa, Kelan kuntoutusrahaa sekä työttömyysetuutta koskevien ikärajamuutosten vaikutuksista näiden henkilöiden työeläkkeen karttumiseen on kerrottu kappaleessa 4.2.2.2 Vaikutukset kotitalouksiin. Eläketurvakeskus pitää hyvänä, että näistä vaikutuksista on lisätty maininta esitykseen.

LA/Mari Rehn-Kiukkonen

16.10.2024

LA/Carita Wuorenjuuri

Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain voimassaoloajan jatkaminen

Esityksessä ehdotetaan, että työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain voimassaoloaikaa jatkettaisiin vuoden 2025 loppuun.

Eläketurvakeskus pitää kannatettavana työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain voimassaoloajan jatkamista. Määräaikaisessa laissa säädetään työkyvyttömyyseläkkeiden ja työansioden yhteensovituksesta. Tällä hetkellä työkyvyttömyyseläkkeiden rinnalla tehdyn työskentelyn ansiovalvonta on järjestetty työhönpaluun edistämisestä annetun lain säännösten mukaisesti, eikä käytännössä ole mahdollista muuttaa valvontaa toisenlaiseksi ensi vuoden alusta lukien.

Lain voimassaolon jatkamiseen liittyy osittain myös hallitusohjelmaan kirjattu työkyvyttömyyseläkkeen lineaarimalli, joka tukisi palkan ja eläkkeen yhteensovittamista. Lineaarimallin mahdollinen käyttöönotto työeläkejärjestelmässä tulisi olemaan merkittävä muutos nykyiseen työkyvyttömyyseläkkeen rinnalla tehtävän työn valvontaan ja sen toimeenpanoon varautuminen tulisi vaati-
maan aikaa. Eläketurvakeskus arvioi, että lineaarimallia koskevat järjestelmämuutokset tulisivat todennäköisesti olemaan laajoja. Koska työkyvyttömyyseläkkeen ja työansioden yhteensovittamisen pysyvää mallia koskeva valmistelu on vielä kesken ja sen toimeenpanoon valmistautuminen tulee viemään aikaa, Eläketurvakeskus katsoo, että työhönpaluun edistämislain voimassaoloaikaa olisi tarpeen jatkaa kahdella vuodella vuoden 2026 loppuun saakka hallituksen esityksessä esitetyn yhden vuoden sijasta.

Eläketurvakeskus

Karoliina Kiuru

Maijaliisa Takanen